Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	LIT 308 Dünya ədəbiyyatı-2 Orta əsrlər Avropa ədəbiyyatı, 6 AKTS	
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar	
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2024/2025-ci tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim	Fil.ü.f.d. Qardaşxan Əzizxanlı	
	E-mail:	gardashkhan.asiskhanli@khazar.org	
	Telefon:	Mob.: 050 724 36 42	
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Nərimanov korpusu	
	Məsləhət saatı	Tələbələrlə razılaşdırılmış vaxtda	
Prerekvizitlər	Dünya ədəbiyyatı-1		
Tədris dili	Azərbaycan dili		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	**Əsas dərsliklər:** 1. Ə.Xəlilov, "Dünya ədəbiyyatı" II cild, Ali məktəblər üçün dərslik, (İntibah dövrü, XVII-XVIII əsr dünya ədəbiyyatı), Bakı, "Bilik", 2013, 536 s. 2.Ə.Xəlilov "Dünya əd" I cild, Bakı, "Araz" n., 2011, 450 s. **Əlavə dərsliklər:** 1.T.Novruzuov, Dünya ədəbiyyatı tarixi, III hissə, Orta əsrlər Avropa ədəbiyyatı. I kitab, Bakı, 2010. 2. T.Novruzov, XVII əsr Qərb ədəbiyyatı, Bakı, 1994. 3. A.Y.İshaqlı, XVII əsr Qərbi Avropa ədəbiyyatı, Bakı, 2012. 4. İ.Şıxlı, XVIII əsr xarici ədəbiyyat tarixi, 1970. **Mənbələr:** 1.A.Dante, "İlahi komediya",B., 1973, 1988, 2004 2.C.Bokkaçio, "Dekameron", B., 1966 3.M.Servantes, "Don Kixot", B., 1985 4.N.Bualo, "Poeziya sənəti", B., 1969 5.R.Erazm, "Səfehliyin tərifi", (tərc. N.Hüseynli), B., Alatoran, 2010 6.V.Şekspir, "Seçilmiş əsərləri",B., Azərnəşr, 1962 7.Y.V.Höte, "Qərb-Şərq divanı", B., "Yazıçı", 2000 8. F.Rable. Qarqantua və Pantaqruel (tərc.: Ə.Cavad, B., Öndər, 2005. 9.Fransız ədəb. antol. (J.B.Molyer "Skapenin kələyi"), B., 2013, Şərq-Qərb və b.		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Praktiki tapşırıqlar	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
Qiymətləndirmə	**Komponentləri**	**Tarix/son müddət**	**Faiz(%)**
	Aralıq imtahanı	noyabr 2024	30
	Davamiyyət	dekabr 2024	5
	Fəallıq	dekabr 2024	5
	Ev tapşırığı / qrup müzakirəsi	Sentyabr-dekabr, 2024	5
	Prezentasiya / qrup müzakirəsi	Oktyabr-dekabr, 2024	5
	Quiz	dekabr, 2024	10
	Final imtahanı	Yanvar, 2025	40
	Yekun		100
Kursun təsviri	Dünya ədəbiyyatı -2" ("Orta əsrlər Avropa ədəbiyyatı") Azərbaycan Respublikasının ali ədəbiyyat təhsili sistemində tədris olunan zəruri fənlərdəndir. Fənnin tədrisini zəruri edən amillər, həm də həmin dövrdəki ədəbi tarixi prosesin öyrənilməsinə yeni baxış, ədəbi tarixi inkişafın qanunauyğunluqlarının müasir metodika ilə öyrənilməsidir. "Orta əsrlər Avropa ədəbiyyatı", xüsusilə renessans dövrü ədəbiyyatı		

	müasir ədəbiyyatşünaslıq üçün yenə də aktual qalmaqdadır. Bu da ilk növbədə, Orta əsrlər Avropa orta ədəbiyyatının özəlliyi, dünya ədəbiyyatına göstərmiş olduğu böyük təsirlə bağlıdır. Bu fənn tələbələrin bədii-estetik zövqünü formlaşdırmala yanaşı, onları dünya mədəniyyəti xəzinəsinə layiqli töhfəsini vermiş dahi söz sənətkarlarının yaradıcılığı ilə yaxından tanış edir. Fənnin tədrisi zamanı Avropa ədəbiyyatı nümunələri ilə Azərbaycan ədəbiyyatı arasında müvafiq paralellər aparılır, ədəbi-tarixi proseslərin qarşılıqlı əlaqə prinsiplərinə xüsusi diqqət yetirilir.
Kursun məqsədi	"Dünya ədəbiyyatı-2 " fənni intibah dövrü daxil Orta əsrlər Avropa ədəbiyyatının ən yaxşı nümunələrinin tədrisi məqsədini daşıyır. Avropa ədəbiyyatının tədqiqi və tədrisi ali ədəbiyyat təhsilinin zəruri tərkib hissəsidir. Tədris olunan kursun başlıca məqsədi - tələbələrdə Avropanın orta əsrlər ədəbiyyat haqqında elmi bilikləri formalaşdırmaqdır. Tələbələrin ümümdünya tarixi-ədəbi prosesin ayrı-ayrı inkişaf mərhələləri, qanunauyğunluqları və nəzəri-təcrübi naliyyətləri ilə tanış olması kursun məqsədinə daxldir. Fənnin tədrisi zamanı Qərbi Avropa mədəniyyəti tarixində önəmli rol oynayan İntibah, Klassisizm, Maarifləndirmə dövrlərinə xüsusi diqqət yetirilir.
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Bu fənnin öyrənilməsi nəticəsində tələbələr İntibah (Renessans) və Orta əsrlər dövründə, əsasən, Qərbi Avropa ədəbiyyatı ilə tanış olacaq, həmin dövr Qərbi Avropa ədəbiyyatının inkişaf qanunauyğunluqlarına hərtərəfli və sistemli şəkildə bələd olacaqlar. Bu dövrlərin ədəbi kursun bələd olarkən öyrəncilər mövcud olan ədəbi cərəyanlar, eləcə də ayrı-ayrı yazıçıların həyat və yardıcılıqları ilə tanış olacaqlar ki, bu da öyrəncilərin bədii-estetik zövqlərinin yüksək və kamil şəkildə təşəkkül edib, formalaşmasına hesablanmışdır.
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış və qiymətləndirmə meyarları)	**Davamiyyət** Davamiyyətə görə veriləcək bal zamanı tələbənin dərsdə ardıcıl iştirakı və dərsdə özünü qaydalara uyğun aparması nəzərə alınacaqdır. Tələbənin davamiyyəti hər dərs yoxlanacaq, əgər tələbə dərslərin 25%-dən çoxunda iştirak etməyibsə, imtahana buraxılmayacaq. Davamiyyət balı semestr boyunca qeydiyyat aparılaraq final imtahanından əvvəl yazılacaqdır. **Fəallıq** Fəallıq balı semestr boyunca izlənilərək final imtahanından əvvəl yazılacaqdır. Fəallığa görə bal tələbənin müzakirələrdə iştirakına, mətnlərin təhlilində göstərdiyi fəallığa, semestr boyu həftəlik dərs proqramına hazırlaşmasına, əlavə dərsliklərə və ədəbiyyata göstərdiyi marağa görə veriləcəkdir. Həmçinin fəallıq balı, eyni zamanda "Ədəbiyyat səyyahları" saytı üzərindən verilə bilər. Əgər tələbə saytda dərc olunan uyğun materiallara şifahi və ya yazılı şəkildə münasbət bildirərsə, bu da onun fəallıq balına müsbət təsir göstərmiş olacaqdır. **Tapşırıqlar, quiz, testlər, prezentasiya/ qrup müzakirəsi** Semestr ərzində tələbələr keçilən mövzular əsasında əsərlərin, əsərlərdəki obrazların təhlili üzrə prezentasiyalar hazırlamalı, "Ədəbiyyat səyyahları" saytında dərc edilən dünya ədəbiyyatına aid uyğun materiallar haqqında fikirlərini yazılı bildirməklə ev tapşığını yerinə yetirməli, qrup müzakirəsində iştirak etməlidirlər. Bu zaman plagiarizmə yol verməməli, əldə etdikləri məlumatların mənbələrinə istinad etməlidirlər. Tapşırıqlarda 25%-dən çox plagiarizm halları (istinadlar istisnadır) aşkarlandıqda iş sıfırlanacaq. Tələbələrin bir-birindən köçürməsi aşkarlanarsa, iş ləğv olunacaq. Tapşırıqlar vaxtından gec verildikdə tapşırığa ayrılmış baldan 20% çıxılacaqdır. Mövcud biliyin semestr ərzində yoxlanılması üçün yekun imtahan öncəsu quiz keçiriləcək. Əgər tələbənin "Ədəbiyyat səyyahları" saytında keçilən dərslərə aid mövzuda yazısı dərc olunarsa, həmin yazı quizi əvəz edə bilər. Quizdə klassik və test üsulu tətbiq oluna bilər. Fərdi prezentasiyanın / qrup müzakirəsinin qiymətləndirilməsində mövzu ilə bağlı

	mövcud tədqiqatlarla tanışlıq və elmi araşdırmanın səviyyəsi, mövzunun əhatə olunma miqyası, şəkil və illüstrasiyalardan yerli-yerində istifadə edilməsi, prezentasiyadakı planlılıq və ardıcıllıq kimi meyarlar nəzərə alınacaq. Prezentasiyalar dizayn və məzmun baxımından mükəmməl olmalıdır. Tələbələr mövzuya uyğun pptx yaxud videomaterial hazırlamaqla yanaşı, mövzunu daha dərindən mənimsəmək üçün müəllimin sual-cavabında iştirak etməlidir. Prezentasiyalar və ev tapşırıqları qiymətləndirilmək üçün verilmiş e-mailə göndərilməlidir. Semestr ərzində müxtəlif dərs mövzular üzrə bir prezentasiya və bir ev tapşırığı təqdim edilməlidir. Semestrin bitməsinə iki qoşa dərs saatı qalmış bütün prezentasiya və ev tapşırıqları təhvil verilməlidir. **İmtahan haqqında** 1. Final imtahanında suallar aralıq imtahanından sonra keçilmiş materialların əsasında tərtib olunur. 2. İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərsin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən başqa mənbələrə də müraciət etmək lazımdır. 3. Aralıq və Final imtahanlarının hər ikisində suallar test və ya klassik ola bilər. 4. İmtahan cavablarını istər yoldaşından, istərsə də internet resursundan köçürən tələbələr həmin sualdan qiymətləndirilmirlər.

Cədvəl (dəyişdirilə bilər)

Həftə	**Tarix(planlaşdırılmış)**	**Fənnin mövzuları**	**Dərslik/Tapşırıqlar**
1.		**İntibah dövrü və XVII-XVIII əsr Avropa ədəbiyyatı** *Orta əsrlər ədəbiyyatı.* Orta əsrlər dövrü Qərb ədəbiyyatı. Feodalizm dövrü Qərb ədəbiyyatı *İntibah dövrü ədəbiyyatı*	Ə.Xəlilov, “Dünya ədəbiyyatı”, I c., B., “Araz” n.,2011, s.167-178, s.269-310 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”,2013, s.7-28
2.		*İtaliyada intibah.* A.Dantenin “İlahi komediya” əsəri F.Petrarkanın sonetləri. C.Bokkaçionun “Dekameron” əsəri	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 29-90. Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013,s.91-135.
3.		*İngiltərədə intibah.* C.Çoser. “Kenterberi hekayələri”. V.Şekspirin yaradıcılığı. Sonetləri. V.Şekspirin “Hamlet” və “Otello” faciəsi	Ə.Xəlilov, “Dünya ədəbiyyatı”, I c., B., “Araz” n.,2011, s.302-304. Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 136-142 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013,s.142-156
4.		V.Şekspir. “Kral Lir”və “Maqbet” faciəsi *İspaniya və Portuqaliyada intibah.* Servantes. “Don Kixot” cəngavər romanına parodiya kimi.	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013,s.157-175 Ə.Xəlilov, “Dünya ədəbiyyatı”, I c., B., “Araz” n.2011,s364-367 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”,

			2013, s. 177-198
5.		*Almaniya və Niderlandda intibah.* Erazm Roterdamlı. “Səfehliyin tərifi”. ***seminar*** Fransada İntibah. F. Rablenin “Qarqantua və Pantaqruel” əsəri	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 199-224 F.Rable. Qarqantua və Pantaqruel (tərc.:Ə.Cavad, B., Öndər, 2005.
6.		***XVII əsr Qərbi Avropa ədəbiyyatı.*** *İspan ədəbiyyatı.* Lope de Veqa. “Sevilya ulduzu”.	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”,2013,s.226-245 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”,2013,s.246-253 Lope de Veqa.”Seçilmiş əsərləri”, Bakı, Şərq-Qərb, 2017
7.		*Fransız ədəbiyyatı.* P.Kornelin “Sid” faciəsi. **Aralıq imtahanı**	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., 2013, s. 255-284; Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., 2013, s. 285-291
8.		J.Rasinin “Fedra” əsərinin məzmunu. J.B.Molyerin “Skapenin kələyi” komediyası. “Tartüf,” “Don Juan”, “Xəsis”, “Mizanttrop” komediyalarının məzmunu	Ə.Xəlilov “Dünya ədəb.”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 292-297. Ə.Xəlilov “Dünya ədəb., II c., B., “Bilik”, 2013, s. 298-307; “Fransız ədəb. antol." (J.B. Molyer “Skap. kələyi”), B.,2013,Şərq-Qərb,s.14-62.
9.		*İngilis ədəbiyyatı.* Con Miltonun “İtirilmiş cənnət”, “Qaytarılmış cənnət” poemalarının məzmunu. *XVIII əsr Qərbi Avropa ədəbiyyatı (I hissə)*	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 309-314 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 316-335
10.		*XVIII əsr Qərbi Avropa ədəbiyyatı (II hissə)* *İngilis ədəbiyyatı.* C. Sviftin “Qulliverin səyahəti” romanı realist fantastika janrının nümunəsi kimi.	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”,2013, s.335-350 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 352-383
11.		*Erkən maarifçilik dövrü ədəbiyyatı.* D.Defonun “Robinzon Kruzonun həyatı və qəribə macəraları” romanı. *Fransız ədəbiyyatında maarifçilik.* F. Volterin “Kandid, yaxud optimizm” əsəri	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 384-403 Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”, 2013, s. 405-446
12.		D.Didronun “Ramonun qardaşı oğlu” əsəri.	Ə.Xəlilov “Dünya ədəbiyyatı”, II c., B., “Bilik”,

		J.J.Russonun "Yuliya və ya Yeni Eloiza" əsərinin məzmunu. **Quiz/ sınaq imtahanı**	2013,s.447-469 Ə.Xəlilov "Dünya ədəbiyyatı", II c., B., "Bilik", 2013, s. 470-481
13.		Ş.L. Monteskyö. "Fars məktubları"nın məzmunu Alman ədəbiyyatında maarifçilik. Y.V.Höte. "Gənc Verterin iztirabları" əsəri	Ə.Xəlilov "Dünya ədəbiyyatı", II c., B., "Bilik", 2013, s. 482-492 Ə.Xəlilov, "Dünya ədəbiyyatı", I c., B., "Araz" n.,2011, s.377-384
14.		Y.V.Höte. "Faust" əsərində xeyirlə şərin mübarizəsi. F.Şillerin "Qaçaqlar"əsəri	Ə.Xəlilov, "Dünya ədəbiyyatı", I c., B., "Araz" n.,2011, s. 384-393 Ə.Xəlilov, "Dünya ədəbiyyatı", I c., B., "Araz" n.,2011, s. 393-430
15.		F.Şillerin "Məkr və məhəbbət" əsəri. ***seminar*** */Keçilənlərin təkrarı/*	Ə.Xəlilov "Dünya ədəb.", II c., B., "Bilik", 2013, s. 493-501 Ə.Xəlilov "Dünya ədəbiyyatı", II c., B., "Bilik", 2013, s. 501-504
		Final imtahanı	

Bu tədris proqramı fənn haqqında tam məlumatı özündə əks etdirir və hər hansı dəyişiklik barədə öncədən xəbər veriləcək.